

Af Marianne Granvig

Sommerstævnerne står som den symfoniske amatørmusiks flag-skib, men de har desuden haft betydning, der rækker langt ud derover - en pædagogisk betydning. De har nemlig for en lang række unge, der senere er blevet professionelle, givet udfoldelsesmuligheder, som man ikke kan skaffe sig inden for det gængse uddannelsessystem. Hvor kan man gå hen og prøve at sidde som koncertmester eller soloblæser i det store symfoniske repertoire, før man en dag måske skal kæmpe for at vinde en fast stilling i et professionelt orkester? Hvor kan man få lov til at prøve at stå som solist foran et symfoniorkester? Og hvor kan man i løbet af en uge spille sig igennem en betragtelig del af kammermusikkens mesterværker? Svaret er naturligvis: På sommerstævnerne. Man kan som ung musiker gøre nogle erfaringer, som i meget høj grad kommer én til gode i det professionelle virke. Mange af Danmarks professionelle musikere har været en tur forbi Askov Højskole en sommer - eller to - eller mange! Jeg er en af dem.

Som 14-årig skoleelev kørte jeg som passager i min violinlærerindes mands hvide Ford Cortina gennem det smukke danske sommerlandskab. Destinationen var Askov Højskole, hvor jeg for første gang skulle deltage i et sommerstævne. Jeg kendte min chauffør samt et par unge, der ligesom jeg spillede i Radioens Juniorensemble. De resterende godt to hundrede deltagere var totalt fremmede. Egentlig kan jeg ikke forstå, at jeg ikke var skræmt fra vid og sans. For første gang af sted hjemmefra i en hel uge, omgivet af - næsten - lutter fremmede voksne og kun én ting på programmet fra morgen til meget sen aften: Musik! Men der var overhovedet ikke plads til nogen form for evaluering af situationen i min bevidsthed i løbet af den uge. Det drejede sig kun om det ene: At spille! Det hører med til billedet, at jeg det første år slet ikke opdagede, at der var noget, der hed Fengers Hus!

Året var 1964, og på programmet stod bl.a. Brahms 3. Symfoni med Gunnar Tagmose som dirigent og Tjajkovskijs Strygerserenade med Richard Dahl Eriksen på podiet. Begge dirigenter var

musikere i Radiosymfoniorkestret. Jeg vidste, at Tagmose var 2. koncertmester, og jeg havde hørt en transmission fra Radiohusets Koncertsal, hvor han var solist i Mendelssohns Violinkoncert. Jeg var meget forundret over, at han så så ung ud og alligevel havde nået så meget - og så havde han oven i købet en vis lighed med ham der Elvis Presley, som mine skolekammerater talte så meget om!

Det at spille stor musik, dels i de store orkestre og dels i forskellige kammermusiksammenhænge, var en oplevelse, der næsten ikke kan beskrives med ord - det var virkelig en verdensomvæltning for en lille skoleelev. At jeg skulle komme til at tilbringe en uge på sommerstævne de efterfølgende 44 år - foreløbig talt - det havde jeg dog nok ikke fantasi til at forestille mig dengang!

De efterfølgende stævner var også store oplevelser, hver på deres måde. Ethvert sommerstævne har sin egen profil, og der vil for den enkelte deltager altid være musikalske oplevelser, der i særlig høj grad bliver stående i erindringen.

I 1965 var sommerstævnet "forvist" til Grundtvigs Højskole i Hillerød. Der blev spillet musik af Carl Nielsen, Janáček, Beethoven og desuden også Tjajkovskijs 4. Symfoni. Alle, der spillede med i dette værk husker det som noget helt særligt. Dirigenten var bratschist i Radiosymfoniorkestret, Ejvin Andersen. Han var bestemt ikke nogen pultvirtuos, men han var en musiker for Herren, en meget karismatisk person, en formidabel strygerinstruktør, og så havde han den udefinierlige evne til at inspirere amatører, som kun er ganske få beskåret. Hele ugen levede vi i en rus af glødende Tjajkovskij-musik, og koncerten blev et vældigt punktum. Alle vi, der havde været med, var mere end almindeligt høje efter koncerten, hvor vi havde givet alt, hvad vi havde i os. Jeg har haft mange store oplevelser på sommerstævnet, men Tjajkovskijs 4. Symfoni med Ejvin Andersen hører til blandt miraklerne!

I 1968 oplevede vi igen en meget karismatisk dirigent: Ib Eriksson, Radiosymfoniorkestrets fremragende soloklarinettist og den person, der gjorde Amatørsymfonikerne til Danmarks på

det tidspunkt mest attraktive amatørorkester. Eriksson dirigerede Dvoráks 8. Symfoni, og ved den lejlighed timedes det mig at prøve at være koncertmester. Det skete på afbud! Den violinist, der var sat på koncertmesterpladsen blev siddende med violinen i skødet, hver gang vi kom til den store violinsolo i den langsomme sats. Da det havde stået på i to dage, rokerede Eriksson rundt i 1. violingruppen for at få soloen spillet. Jeg fik chancen - og oplevede op til koncerten en af min karrieres største anfald af lampefeber!

I 1970 var det efter mange forgæves forsøg fra Styrelsens side endelig lykkedes at få John Frandsen til at komme til Askov. Han skulle dirigere Carl Nielsens 3. Symfoni, "Espansiva". Lørdag eftermiddag tog hele Styrelsen af sted for på passende vis at modtage den berømte dirigent på Vejen station. Lidt senere svingede John Frandsen ind på Højskolen kørende på sin scooter og iført det mest orange-gule regntøj og sydvest, man kan se for sine øjne. Styrelsen fulgte bagefter i bil!

Det blev en stor oplevelse at spille Nielsen med Frandsen, som viste sig at være lige så uhøjtidelig, som hans aparte entré antydede. Få dirigenter er trængt længere ned i Nielsens univers end han, og han formåede at videregive sine intentioner til os amatører, så både prøveforløb og koncert blev skelsættende.

I de første mange år var det især professionelle musikere med en vis dirigentbaggrund, der dirigerede de store opgaver på Askov, og de gjorde det flot. En enkelt af dem blev dog hurtigt fuldtidsdirigent. Det var Børge Wagner, der kvittede sin stilling som solohornist i Radiosymfoniorkestret for at hellige sig dirigentvirksomheden. Han satte for alvor det tyvende århundredes klassikere på programmet med værker som Stravinskijs "Ildfuglen" og Bartóks Koncert for Orkester - og slap godt fra det! I 1970'erne havde man fået blod på tanden m.h.t. at få "rigtige" dirigenter til Askov, og der blev unægtelig ekstra højt til loftet, når en Ole Schmidt kom på podiet!

Ole Schmidt dirigerede i disse år Mahlers 4., Berlioz' "Symphonie fantastique", Mahlers 3. (1. og

sidste sats), Niels Viggo Bentzons "Symfoniske Metamorfoser" og Dvoráks 8. Ole borgede - ligesom Frandsen - for musikalske oplevelser af en kvalitet, der for os, der senere blev professionelle musikere, snildt sniger sig op blandt de rigtig store - også når vi tager de mange professionelle koncerter med i regnskabet! På et tidspunkt besluttedes det da også, at kun dirigenter med professionelt virke skulle engageres til Askov stævnerne, og siden har f.eks. Michael Schönwandt, Tamás Vetö, Jan Wagner og Jules van Hessen givet deltagerne store oplevelser, når de har ledet tropperne gennem de stedse større og vanskeligere opgaver, der gennemføres op Askov. Opførelser af værker som Stravinskijs "Sacre" og "Petrusjka", symfonier af Mahler, Bruckner og Elgar samt uddrag af Wagners Ragnarok og Mestersangerne med hhv. Lisbeth Balslev og Bent Norup som solister var milepæle, som ikke mange af os havde troet det muligt at nå!

En vigtig forudsætning for at disse store, vanskelige værker har kunnet realiseres har naturligvis været dirigenters og instruktørers indsats, men en an-

den vigtig faktor har været, at en lang række talentfulde unge har varetaget vigtige solostemmer - eller har siddet nede midt i orkestret og været den samlende faktor blandt mindre velbefarne amatørmusikere! Mange af disse unge har siden indtaget deres pladser i det professionelle danske musikliv. F.eks. har medlemmerne af Den Unge Danske Strygekvartet i en årrække været markante deltagere - fra de var børn, der med nød og næppe kunne følge med, til de med største naturlighed varetog pladserne som koncertmestre i de respektive orkestre på sommerstævnerne. Nu er kvartetens to violinister ansat som koncertmestre i Sjællands Symfoniorkester!

I 1977 var jeg ved at afslutte min uddannelse, og måtte erkende, at mine dage som Askov deltager nok var talte. Jeg skulle i gang med min professionelle karriere, og besluttede, at det var på tide at sige farvel til de glade sommerdage på Askov Højskole. Stor var min glæde imidlertid, da et brev fra daværende formand for Styrelsen, Knud Mouritsen dumpede ind gennem brevsprækken med en invitation til at være violininstruktør på det kommende

stævne. Jeg tog med taknemmelighed imod tilbuddet, omend det var meget svært at sidde og høre på hele den første aften! Jeg var jo vant til at spille fra det sekund, jeg satte foden på højskolens jord! Det var nu heller ikke helt let at "flytte om bag skrivebordet". Nu skulle jeg pludselig undervise de mennesker, jeg før havde siddet ved siden af! De fleste var ældre end jeg, og ganske mange havde jo også større erfaring end jeg. Det blev imidlertid lettere hen ad vejen, og jeg må sige, at instruktionsarbejdet på sommerstævnerne i årenes løb har givet mig umådelig stor glæde. Det er en lykke, når deltagerne efter et par fif pludselig kan spille noget, de aldrig havde troet, de kunne klare. Det er en lykke, når musikken pludselig lyder "rigtigt", og det er dejligt at kunne komme med små fif og kneb, der ikke bare gør en bestemt passage nemmere, men som også giver deltagerne noget med hjem, de kan have glæde af i hverdagen efter stævnet. Jeg tror, at jeg taler på vegne af alle dirigenter og instruktører, når jeg siger, at det er udviklingen fra første prøve til koncert, der betyder noget for os - og så den ubændige glæde ved musikken, som vi oplever hos

deltagerne på sommerstævnerne i en grad, vi ikke altid finder i vores professionelle hverdag.

Marianne Granvig er violinist. Hun har studeret i København hos Ejvin Andersen og Gunnar Tagmose, i Cardiff hos

prof. Alfredo Wang og i Bruxelles hos prof. André Gertler. Hun har været ansat i Århus Symfoniorkester, i Esbjerg Ensemble og - 1984-1996 som 3. koncertmester i Odense Symfoniorkester. Hun er nu docent i violin og kammermusik på Det Fynske Musikonservatorium, og generalsekretær for De Internationale Carl Nielsen Musik Konkurrencer. Siden 2000 har

hun været præsident for World Federation of International Music Competitions, en Genève-baseret paraplyorganisation med en medlemskare på mere end 120 af verdens førende internationale musikkonkurrencer. Marianne Granvig har været instruktør på Askovstævnerne og på Dansk Kammermusikforbunds sommerkurser siden 1977.